

Tegelek stoluň başynda / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Tegelek stoluň başynda / satiriki hekaýa TEGELEK STOLUŇ BAŞYNDĀ

Dogrudan hem stol tegelek bolandoň, onuň başynda oturanlaryň haýsysynyň bu günki duşuşyga kethudalyk etjekdigi belli däldi. Her kim doýan guş ýaly petekesini gaýşardyp, gaty arkaýyndy. Ahyry gözü gara äýnekli bir adam ardynjyrap söze başlady.

– Yoldaşlar, biz bu ýerik özara pikir alyşmak üçin, ýagny derdinişmek üçin ýygnanyşdyk. Men turuwbaşdan bir zady bellejek bolýan. Käbir ýerlerde tegelek stol diýip, ony dört burç edip goýýarlar. Biz beýtmedik. Çünkü onuň töweregindäki oturanlaryň hemmesi hem durgunlyk ýyllaryndan deň derejede kösenen, galyberse-de, gerk-gäbe doýan adamlardyr. Hawa, ol döwür mälim bolşy ýaly, gara tegmil bolup, biziň jemgyyetimiziň ösmegine hem-de jübimiziň galñamagyna juda ýaramaz täsir etdi. Şu oturanlaryň bary hem gözlerinde oky bolsa, şol döwrüň ýazzy maňlaýyndan otlajaklar. Indi men sizi duşuşyga gatnaşýan adamlar bilen ýeke-ýeke tanyşdyraýyn. Ynha, meniň çep ýüzümde oturan ýigide... Gelîñ, gowusy her kim özi hakynda özi gürrüň bersin-le. Siz, onda, başlaberiň!

– Meň, ýoldaşlar, gürlemäge duran ýerimdir. Çapmaly bolsa, pajalysta. Wiý, ýogsa-da, özumiň kimdigimi aýtmandyryny. Maňa Esen gassap diýerler. Özümi bilelim bări et satýan.

Hawa, durgunlyk ýyllarynyň başymyza towky bolup ineni çyn. Baý, o döwürde işlemek kyn-da. Adamlar hem gaty ynjkdy. Eti saýlap iýerdiler. Has dogrusy «0 ýerinden çekip ber, bu ýerinden çekip ber, munyň süňkli» diýip, ýürege düşerdiler. Dükana et köp gelensoň gaty erbet ýadalýady, täzeje etiň sarykýan gany bolsa üst-başyňy görer ýaly edenokdy.

Ynha, indi welin hezil, butgamyzyň içi edil bilibiliň ketegi ýaly, arassaja. Setanda-seýranda et gelensoň adamlar gyrlüşjak

bolýalar. Her kim et ýetse oňýa, oň hiliniňem, pulunyňam gürrüňini edýän ýok. Saňa ýetdi-de, maňa ýetmedi, saçýoldy oýnaşýalar. Biziňem göhümiz gelýä, gökdäki dilegimiz ýerde gowuşýa. Durşuna süňk çekip berseňem, jyňklary çykanok, ynsap özünde. Pul diýlen zadam, näme, tüweleme, adamlarda wešeň-wešeň...

– Bagışlaň – diýip, hälki gözü gara äýnekli adam ýaňy gürrüňe gyzyşan gassabyň sözünü böldi. – «Gürlemäge duran ýerimdir» diýen bolýadyň welin, ýeserje ekeniň-le. Aý, hawa-da, ýangynlylyk adamlary saýradyberýär.

Ýoldaşlar, wagtdan rejeli peýdalanmaly. Deputatlaryňky ýaly biziň bol-telki wagtymyz ýok. Gazanç etmeli. Gürlejek bolsa kän. Hany, sen ýaşuly...

Gezek ýeterine mähetdel bolup oturan eli tesbili adam:

– Bissimilla rahman rahym... – diýip, ýene-de bir zatlar sanaşdyrdy. Soňra elini eñegine ýetirdi-de, gürrüňini dowam etdirdi. – Durgunlyk ýyllarynyň ylahym geçdigi bolsun. Arkaýyn töwir galdyrmaga zar bolduk. Bilyän, biziň öňümize taýak oklan käbir ýolbaşçysumaklaryň özleri ile görünmän namazam okaýadylar. Millet ölüsini arkaýyn jaýlamaga zardy. Gonamçylykda biri-birinden bukulyşýan şlyapalary-a dözemokdym. Gurbanlyk etseň, gazanyň agdarýan wezipeparazlar gyt däldi. Zyýarata gidilýän ýerleň ýoluny gazdyryp, maşyn geçmez ýaly etdirýän wenezzynalar hem bardy. Gowusy, meni gürletmäň, içim ýanyp duran otdur.

Hawa, häzirki döwrüň başyna dönseň, hezillik. Ondan-mundan Gurhan getirip satsaňam adam adyňy tutanok. Metjit gerekmi, açyber. Ynha, tüweleme, indi yradýada her säher bilen şu gün hijri ýyly boýunça aýyň pylançasy diýlip hem aýdylyp dur. Yaşasyn hökümet! Ämin!..

Tegelek stoluň başında oturanlaryň hemmesi ellerini eňeklerine ýetirdiler. Ýaňky gürläp bolanyň gapdalynaky özüne söz berlerine-de garaşyp durmady.

– Meň-ä adym Annam, özümem bırgat. Yöne o telewizordaky oýnaýan däl. Hapa sözi agzyňa alyp oturmak gaty gelşiksiz, ýogsam şuwat, durgunlyk ýyllaryna, baý, gargajag-a, tomzak ýaly. Bizi ogry edip goýdy how. Ýalançylykda, gözboýagçylykda

öñümize adam geçen däldir. Ölmeli, pagta planyňy dolmaly. Ýok zady nireden aljak?! Ýokardan janyňy alyp gelýärler, ahmal bolsaň, deriňe saman dykjaklar. Onsoň garagyň akan ýaly pagtabazyň başlygynyň öñünde çök düşüp ýalbarmaly, üstesine-de ep-eslijäni emlemeli. Olaryňam halys niliniň azandygyny biliber. Iri pul eltmeseň almazdylar, sanamasy kyn bolýa diýip, gün gorlen däldir-o-ow!

Häzir biziň ýagdaýymyz han-patyşaňky ýaly, hezil. Ýerleri kärendeçilere paýlap berdik, indi olaryň özi gözboýagylyk edýä. Pagta satyn alyp, plan dolýalar. Nädip dolsalar, şeydiп dolsunlar, meň nä işim. Men öz hakymy bilyän...

– Hudaýa şükür, ahyry maňa-da gezek ýetdi. Adym Lakgy, kärim lektor. Lakgy lektor diýseň tanamaýan bolmaz. Okuw gutaran ugrum dogtorçylyk. Oňa girmejek bolup, şu bela dyrjaşdym welin, bolmady. Kakamyň tanşy diňe şol ugurda bar eken. Aý, onsoňam durgunlyk ýyllarynda haýsy bir diýen zadyň boldy durdy. Dogry, dogtor bolup ýekeje günem işlemedim. Gan görerligim ýok, bögüriberýän. Onsoň lektor boldum. Ýöne durgunlyk ýyllarynda lektor bolmaklyk gaty kyndy, hakykaty aýdyp bolmazdy. Sähel gyşygrak gürleseň, seňrigiňe kakardylar. Indi aç-açanlyk, demokratiýa... Agzyňa gelen patyrrikyny urubermeli, towugyňa tok diýyän ýok.

Adamlar, hany, siz aýdyň, magazinlerde «Montana» satylyp duranynyň üstünden bardyňyzmy? Barmarsyňyzam, hatda eşidenem dälsiňiz. Ýogsam respublikamyza şonuň ýylدا näçe yüzüsi ýa müňusi gelýändir?! Ine, öňler şo zatlar barada aýdyp bolanokdy. Indi aýdyp bolýa. Şoňa-da şükür! Häzirki ýagdaýda onuňam gerek ýeri gyt däl.

Ýogsa-da, biziň edýän şu gürrüňlerimize bir zat tölenýäm-aý?!

– diýip, ol gara äýnekli adama seretdi. Ol «juk» diýdi-de, başyny ýaýkady.

– Onda, men-ä bes etdim, gürlejek däl.

– Wah, şoň gezeginem maňa berseňizläň, bir göwün solpuдан çykaýyn-la – diýip, bir ýigit zöwwe ýerinden galdy.

Tegelek stoluň başyndakylar gürläp-gürläp, diliniň eýgiliginı gördüler. Baý, iç döküşdiler-ä. Ikinji aýlaw paýawlap, üçünjisine gezek gelende, başdaky adam maslahaty jemlemekçi

boldy.

- Gürrüň etseň, gürrüň kän. Goja ýer şaram edil biziň stolumyz ýaly tegelek...
- Ýok, togalak...

Bu sözi kimiň aýdany belli bolmady. Gara äýnekli gahar bilen töweregine seretdi.

– Demokratiýa diýleni bilenem agzyňza gelenini samraşyp oturmaň, how. Ýeriň nähilekdigiň özümüz gowy bilýäs. Ynha, şo tegelek ýeriň töweregindäki adamlaryň hemmesi aýak üstünde. Şonuň üçin hem eñegimize jaň kakylan ýaly diňe özümüz sakyrdasyp oturman, ile-de bir gulak goýalyň. Onsoňam bu duuşsyk biziň iň soňky duuşsygymyz däl-ä.

Täçmämmet JÜRDEKOW,

Türkmenistanyň halk ýazyjysy. Satiriki hekaýalar